

Onderwijs, Wetenschap en Integratie

Juni 2006

Inleiding

Eind 2004 schreef het SCP in zijn Sociaal en Cultureel Rapport 2004: *“Uit allerlei analyses blijkt steeds weer opnieuw de centrale rol van onderwijs in de sociale en culturele integratie van minderheden (...). Hoe beter migranten zijn opgeleid, des te meer contacten zij met autochtonen onderhouden en des te minder traditionele opvattingen zij koesteren. Het belang van het Nederlandse onderwijssysteem als motor voor integratie kan dan ook niet vaak genoeg benadrukt worden. Een goede opleiding is voor migranten niet alleen bepalend voor het behalen van een goede sociaal-economische positie, maar ook voor hun sociaal-culturele integratie.”*

Uitgangspunt van het integratiebeleid op de gebieden van onderwijs en wetenschap is dat het inclusief van karakter is. Het richt zich dus *niet* op de positieverbetering van een specifieke doelgroep, maar op de positieverbetering van alle leerlingen. In deze bijlage bij de brief over het integratiebeleid van het ministerie van OCW gaan wij nader in op het onderwijs en de wetenschap. We schetsen eerst de kernpunten van het beleid. Vervolgens geven we een overzicht van de feiten en cijfers voor het onderwijs. We eindigen deze bijlage met de beschrijving van de acties die op stapel staan om de participatie van allochtonen in het onderwijs en de wetenschap te bevorderen.

1 Kernpunten van het beleid op het gebied van onderwijs, wetenschap en integratie

Onderwijs

Sinds de jaren '80 voert het ministerie van OCW een beleid dat de integratie van minderheden in de samenleving bevordert. Aanvankelijk ging het daarbij ook om het zogenaamde terugkeeronderwijs, maar dat is verlaten toen bleek dat de meeste allochtonen zich blijvend zouden vestigen in Nederland. Daarna was het belangrijkste doel van het integratiebeleid dat minderheden hun sociaal-economische achterstanden zouden inlopen. Het integratiebeleid van OCW is dan ook sterk verbonden met het onderwijsachterstandenbeleid.¹

De afgelopen periode is veel geld en energie gestoken in het bestrijden van onderwijsachterstanden. We vinden het belangrijk dat Nederlanders met een andere moedertaal zo snel mogelijk Nederlands leren. Daarom investeren we ook meer in programma's voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) voor achterstandsleerlingen. Ook de gewichtenregeling in het basisonderwijs en aanvullende financieringsregelingen in het voortgezet onderwijs helpen de achterstand te verkleinen. De belangrijkste maatregelen om de onderwijsachterstanden te bestrijden zijn:

- de herijking van de gewichtenregeling²;
- verhoging van het budget voor VVE (voor- en vroegschoolse educatie);
- het inrichten van schakelklassen voor leerlingen met een achterstand in de Nederlandse taal;

¹ Niet alle achterstandsleerlingen zijn allochtonen – 50 % is autochtoon – en niet alle allochtone leerlingen zijn achterstandsleerlingen.

² Brief aan TK van 27 mei 2005 (PO/ZO/2005/15067), kamerstuk 270 20 , nr. 45.

- de wettelijke verankering van het bevorderen van burgerschap en sociale cohesie in het onderwijs³;
- de wettelijke plicht voor scholen en gemeenten om gezamenlijk in gesprek te gaan om segregatie te bestrijden en integratie te bevorderen⁴;
- bekostiging leerplusarrangementen VO⁵;
- bestrijden voortijdig schoolverlaten⁶;
- het aanvalsplan 'Ongeletterdheid'⁷;
- bestrijden uitval allochtone leerlingen in het hoger onderwijs⁸;
- het vergroten van de betrokkenheid van allochtone ouders bij het onderwijs⁹

Wetenschap

Nederland wil zich ontwikkelen tot een kennissamenleving die in Europa voorop loopt. Daar hebben we alle talenten bij nodig, allochtoon én autochtoon. Zoals gezegd stromen steeds meer allochtone leerlingen (uit de tweede en derde generatie) door naar het hbo en de universiteit. Dat is een positieve ontwikkeling. De volgende stap is om de brug te leggen naar een mogelijke wetenschappelijke carrière.

Uit onderzoek blijkt dat minderheidsgroepen slecht doorstromen naar promotieplaatsen, doordat kandidaten uit minderheidsgroepen zelf niet voldoende zijn geïnformeerd en doordat universiteiten de weg naar hen niet weten te vinden. Via het Mozaïekprogramma investeren het ministerie van OCW en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) in extra promotieplaatsen voor allochtoon talent. Na de vliegende start in 2004 (200 aanvragen) is er ook voor de derde ronde 2006 veel belangstelling (121 aanvragen). Gelet op het budget dat toereikend is voor circa 21 promotieplaatsen is de selectie streng. De grootste groepen geïnteresseerden zijn afkomstig uit Turkije (15%), Marokko (14%) en Irak/ Iran (13%). Vrouwelijke kandidaten zijn in de meerderheid (68%). De belangstelling voor maatschappij en gedragswetenschappen en (bio)medische wetenschappen blijft groot (42% en 36%).

³ Wijziging van de wet op het primair onderwijs, de wet op de expertisecentra en de wet op het voortgezet onderwijs in verband met de bevordering van actief burgerschap en sociale cohesie. (kamerstuk 29 959, Nota naar aanleiding van verslag, blz. 4).

⁴ Brief van 26-01-06 aan TK, PO/ZO/60045, kamerstuk 30313, nr. 180.

⁵ Brief van 24-03-05 aan TK, VO/SenO/2005/12383, kamerstuk 27020, nr. 24.

⁶ Brief 1-11-05, Plan van aanpak vsv, BVE/O5/38549, kamerstuk 26695, nr. 26.

⁷ Brief van 25-11-05 aan TK, BVE/I&I/44862, Kamerstuk 30300 VIII, nr. 142.

⁸ Hoger Onderwijs en Onderzoek Plan 2004 (HOOP): ambitie is om tot 2010 de uitval van allochtonen uit het hoger onderwijs terug te brengen tot het niveau van autochtonen. Met instellingen worden hierover prestatie-afspraken gemaakt.

⁹ Brief van 21-11-05 aan TK, PO/KO/2005/42055, Intentieverklaring "school-ouderbetrokkenheid", kamerstuk 30 183, nr.2.

2 Feiten en cijfers

De positie van allochtonen in het onderwijs

Onderwijs en arbeid blijven sleutelfactoren in de integratie. Dat een groot deel van de arbeidsmigranten in de jaren tachtig in een ongunstige arbeidsmarktpositie terecht kwam, heeft alles te maken met hun gemiddeld zeer lage opleidingsniveau en geringe beheersing van de Nederlandse taal. Voor de integratie is het van doorslaggevend belang dat de beheersing van het Nederlands van de eerste generatie verbetert en dat de tweede generatie in het onderwijs een goede basis krijgt voor een geïntegreerde deelname aan de samenleving.

Die basis ontstaat niet vanzelf. Veel allochtone gezinnen spreken thuis geen Nederlands. Daardoor beginnen de kinderen aan het basisonderwijs met een achterstand in Nederlandse taalvaardigheid. De schoolloopbanen van jongeren worden voor een groot deel bepaald door hun prestaties in het basisonderwijs. Cruciaal is de score op de CITO-eindtoets basisonderwijs. De Turkse en Marokkaanse leerlingen scoren op de eindtoets nog steeds beduidend lager dan autochtone leerlingen, maar in de loop van de tijd is hun achterstand wel aanzienlijk verminderd. Tussen 1994 en 2002 hebben zij zo'n 30% van hun achterstand ingelopen.

De vooruitgang is vooral opmerkelijk omdat de achterstand bij de start van het basisonderwijs niet veel minder is geworden. Dat rechtvaardigt het vermoeden dat de vooruitgang vooral te danken is aan het onderwijs dat de kinderen krijgen. Er zijn verschillende aanwijzingen dat leerkrachten in het basisonderwijs steeds meer vat krijgen op de cognitieve ontwikkeling van hun allochtone leerlingen. Dit blijkt onder meer uit het feit dat vooral bij rekenen de vooruitgang aanzienlijk is. Rekenen leer je vrijwel uitsluitend op school en daardoor hebben docenten meer grip op de rekencompetenties van leerlingen dan op hun taalvaardigheden. De rekenprestaties van allochtone leerlingen aan het einde van het basisonderwijs doen in de jongste peilingen niet meer veel onder voor die van autochtone leerlingen. Bij alle negatieve berichtgeving over Marokkaanse jongeren is het goed te vermelden dat de grootste vooruitgang in prestaties aan het einde van het basisonderwijs zich juist bij hen voordoet.

Tabel 1: verschil in slagingspercentage tussen allochtone leerlingen en autochtone leerlingen, periode 1999 – 2003 (% lager dan autochtone leerlingen)

opleiding	VBO	MAVO	HAVO	VWO
Vershil in slagingspercentage	8	8	12	12

Nogal wat succesvolle allochtonen die naar hoger onderwijs doorstromen, 'sneuvelen' daar alsnog. Ook voor de groep overige niet-westerse allochtonen lag het slagingspercentage beduidend lager dan voor autochtonen. In deze situatie lijkt in de loop van de tijd langzaam verbetering te komen.

Tabel 2: slagingspercentages in het hoger onderwijs, periode 1995 -2003

	Autochtoon	Marokkaans	Turks	Surinaams
Slagingspercentage	67	51	45	48

Gunstiger schoolloopbanen na het basisonderwijs

De verbetering van de prestaties in het basisonderwijs werkt door in de verdere schoolloopbanen. Allochtone leerlingen zijn nog oververtegenwoordigd in de lagere schooltypen van het voortgezet onderwijs, maar een steeds groter deel van hen gaat naar het havo of vwo. Om het relatieve gewicht te schetsen: onder de klassieke groepen is de tweede generatie in het hoger voortgezet onderwijs ongeveer vijf keer zo groot als de eerste generatie.

In het voortgezet onderwijs zijn de slagingspercentages van autochtone eindexamenkandidaten in alle schooltypen hoger dan de percentages geslaagde niet-westerse allochtonen. Opmerkelijk is echter dat allochtone leerlingen die in het voortgezet onderwijs een diploma halen, daarna vaker dan autochtone leerlingen verder studeren. Het percentage jongeren met een havo- of vwo-diploma dat doorstroomt naar het hoger onderwijs, ligt voor Turken en Marokkanen zelfs boven de 90%, terwijl dit percentage voor autochtone jongeren niet boven de 80% uitkomt.¹⁰

Sinds het midden van de jaren negentig is de instroom van Turkse en Marokkaanse studenten in het hbo en het wo verdubbeld. Stroomde midden jaren negentig nog slechts 10% van de Turken en Marokkanen in het hbo in, in 2002 ging het al om circa 20%.¹¹ Daarbij kiezen ze ook vaker studierichtingen met goede perspectieven op de arbeidsmarkt, zoals economische opleidingen en rechten.

Tabel 3: Doorstroompercentage autochtone en Turkse en Marokkaanse leerlingen naar het hoger onderwijs

	Autochtoon	Turks	Marokkaans
Doorstroom Hoger Onderwijs	< 80	> 90	> 90

Ook de instroom van allochtone leerlingen in het mbo groeit relatief snel.

Tabel 4: Instroom allochtone leerlingen (in %) in het mbo periode 2000 - 2004

	2000	2004
Allochtone leerlingen	10	14,5

¹⁰ Integratiekaart 2005, Centraal bureau voor de statistiek.

¹¹ Jaarrapport Integratie 2005, SCP/WODC/CBS.

3 *Overzicht van acties*

Inleiding

Uit de feiten en cijfers blijkt dat het beleid langzaam zijn vruchten begint af te werpen. Er zijn echter ook punten van zorg die aanleiding geven het onderwijsachterstandenbeleid versterkt door te zetten en accenten te verschuiven:

- Een groot deel van de allochtone leerlingen begint de schoolloopbaan met een achterstand in Nederlands; deze achterstand lopen ze maar moeizaam in.
- Ondanks de hogere doorstroom naar havo en vwo zijn allochtone leerlingen nog oververtegenwoordigd in de lagere schooltypen.
- Het aandeel voortijdige schoolverlaters is onder allochtone leerlingen aanmerkelijk hoger dan onder autochtone leerlingen
- Het uitvalpercentage van allochtone leerlingen in het hoger onderwijs is groot. Van de autochtone instromers in het hoger onderwijs behaalde in 2003 67% een diploma. Voor Marokkanen, Turken en Surinamers liggen deze percentages op respectievelijk 51, 45 en 48%.¹²

Wij bevorderen de komende periode de integratie via een groot aantal acties en maatregelen op de gebieden van onderwijs en wetenschap, die wij in dialoog met het veld uitvoeren.

3.1 *Participatie*

Taalbeleid

Teveel kinderen beginnen hun schoolloopbaan met een forse achterstand in Nederlandse taal. Wij hebben hiervoor de volgende maatregelen in gang gezet:

- de professionalisering van VVE-personeel; (voor- en vroegschoolse educatie);
- intensief taalonderwijs voor leerlingen primair onderwijs via schakelklassen;
- verhogen van deelname van kinderen aan VVE-trajecten tot 70%;
- ontwikkeling en implementatie van prototypen van interactief taalonderwijs;
- uitvoering 'Aanvalsplan ongeletterdheid'.

Bevorderen van burgerschap en sociale cohesie en tegengaan van segregatie

Scholen voor primair en voortgezet onderwijs hebben de wettelijke opdracht om actief bij te dragen aan burgerschap en sociale integratie. Ook moeten zij met de gemeente afspraken maken over de bijdrage die zij leveren om integratie te bevorderen en segregatie tegen te gaan. Wij ondersteunen vanuit het ministerie van OCW de volgende acties:

- Onder de titel 'onderwijs in burgerzin' ontwikkelt de Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) leerlijnen en tussendoelen voor het thema 'burgerschap', bestemd voor het primair onderwijs en onderbouw voortgezet onderwijs.
- De Stichting Eduniek Utrecht, de Universiteit Utrecht en de Stichting Primair Openbaar Onderwijs Utrecht voeren een ontwikkel- en onderzoeksproject uit onder de titel

¹² Integratiekaart 2005, Centraal bureau voor de statistiek.

'burgerschapsvorming in de basisschool', met als doel om een leerplan voor democratisch burgerschap in de basisschool te ontwikkelen.

- De KPC-groep (Katholiek Pedagogisch Centrum) is enige jaren geleden in opdracht van OCW begonnen met het verzamelen van goede voorbeelden. Scholen kunnen daar ook terecht voor ondersteuning van hun initiatieven.
- 2005 is door de Raad van Europa uitgeroepen tot 'European Year of Citizenship through Education'. Op www.burgerschap2005.nl zijn (Europese) publicaties en handreikingen te vinden. In de loop van 2006 wordt de informatie van deze site overgeheveld naar Kennisnet.
- Op www.burgerschap.kennisnet.nl kunnen scholen terecht voor het laatste nieuws, good practices en lesmaterialen.

Wij willen de komende periode burgerschap en sociale cohesie verder bevorderen en segregatie tegengaan. Daarbij staan ons de volgende doelen voor ogen:

- Leerlingen weten meer van het Nederlandse en Europese burgerschap en richten daar ook meer hun praktisch handelen op.
- De verschillende allochtone en autochtone groeperingen in de school gaan beter met elkaar om.
- Waar mogelijk worden lokale initiatieven om segregatie in het onderwijs te beperken ondersteund.
- Allochtone en autochtone leerlingen komen met elkaar in contact als op school geen contactmogelijkheden aanwezig zijn.
- 'Verruwing' in de contacten tussen allochtone en autochtone leerlingen moet worden tegengaan.
- Leerlingen zoveel als mogelijk weerbaar maken tegen radicaliseringsinvloeden.

Wij willen dit op de volgende manier bereiken:

- Voor scholen wordt ondersteuningsmateriaal ontworpen, bijvoorbeeld over het Nederlandse en Europese burgerschap.
- Voor leerlingen, ouders, scholen en gemeenten worden voorlichtingsbijeenkomsten en voorlichtingsmateriaal ontwikkeld.
- scholen organiseren een dialoog tussen verschillende bevolkingsgroepen in de school.
- We ondersteunen een aanjaaggroep om de segregatie in het onderwijs tegen te gaan.
- We onderzoeken haalbare oplossingsrichtingen en strategieën, hierbij kan o.a. gebruik worden gemaakt van het programma "Weerbaarheid en Binding" van het ministerie van Justitie/V&I.

EU-jaar voor de Interculturele Dialoog

Het kabinet heeft positief gereageerd op het voorstel van de Europese Commissie om 2008 uit te roepen tot het jaar voor de 'Interculturele Dialoog'. OCW neemt de (interdepartementale) voorbereiding voor zijn rekening. Het jaar wordt gebruikt om binnen Nederland en in samenwerking met de EU en andere lidstaten activiteiten te ontplooiën die de dialoog bevorderen tussen verschillende culturen binnen de EU-landen. Speciale aandacht gaat uit naar bevolkingsgroepen die verspreid leven over verschillende EU-landen, maar die dezelfde etnische achtergrond hebben. Mogelijke activiteiten zijn feitelijke en virtuele manifestaties, dialogen,

bijeenkomsten en voorstellingen over en met de verschillende culturen. Daarbij maken we gebruik van de publiciteit die de EU genereert en van de (beperkte) mogelijkheden tot cofinanciering van activiteiten.

Brede scholen

In de brede scholen kunnen talenten van jongeren op allerlei gebieden ontwikkeld worden, zoals sport en cultuur. Brede scholen zijn toegesneden op de behoeften van de buurt en bieden veel ruimte voor maatwerk. Het kabinet ondersteunt de ambitie van gemeenten om het aantal brede scholen te verhogen tot 1200 in 2010. Hiervoor heeft het kabinet € 36 miljoen incidenteel beschikbaar gesteld.

Stageplaatsen

In december hebben het rijk en de sociale partners afspraken gemaakt over stageplaatsen. Werkgevers moeten zich nadrukkelijk inspannen om de beloofde stageplaatsen voor beroepspraktijkvorming aan te bieden en om discriminatie bij het gunnen van een plek uit te bannen. Het kabinet stelt vanaf 2006 een extra bedrag van € 35 miljoen beschikbaar aan het mbo om moeilijk plaatsbare leerlingen aan een stageplaats te helpen en intensief te begeleiden. Het bedrag is ook bedoeld om meer 'simulatiestages' te scheppen voor leerlingen die er ondanks alle inspanningen niet in slagen om een "echte" stageplaats te vinden.

Mentoring en coaching

Veel scholen zetten inmiddels mentoren en coaches in om allochtone leerlingen te begeleiden. Mentoren, allochtoon én autochtoon, kunnen een brug slaan naar allochtone leerlingen. Dit zijn ook de bevindingen van het ministerie van Justitie/V&I. Op lokaal niveau werken scholen samen met andere organisaties en individuele vrijwilligers die als mentor of coach voor een leerling willen fungeren. Deze initiatieven komen ook het best op kleinschalig en lokaal niveau tot hun recht: het gaat om de menselijke maat in het individuele contact tussen mentoren, leerlingen en hun omgeving. Scholen kunnen de middelen die zij ontvangen voor leerlingbegeleiding inzetten om mentoren of coaches aan te trekken. Als de bestaande regelingen voor studiepunten het toestaan, kunnen hogescholen studenten de ruimte geven om in de praktijk leerlingen binnen het primair of voortgezet onderwijs te begeleiden. De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratiebeleid laat diverse uitwerkingmogelijkheden voor mentoring nader onderzoeken bijvoorbeeld als het gaat om de combinatie onderwijs – bedrijfsleven. Medio 2006 zijn de uitkomsten bekend.

Wij willen mentoring en coaching stimuleren door een kleinschalig expertisecentrum in te stellen dat als opdracht krijgt om de methodiek van mentoring en coaching verder te ontwikkelen en om lokale initiatieven te adviseren en te ondersteunen. Enkele taken van het expertisecentrum zijn:

- bijdragen aan de verdere ontwikkeling van expertise op het gebied van mentoring en coaching;
- meer bekendheid geven aan het instrument van mentoring en coaching;
- een bijdrage leveren aan het uitwisselen van 'good practices';
- handreikingen doen aan lokale initiatieven en deze verder stimuleren.

Onderzoek

In 2006 begint het NWO / NICIS een onderzoek naar 'Interculturele verhoudingen en radicalisering in het onderwijs'. Dit onderzoek is bedoeld als verdieping en verbreding van de quick-scan die in Amsterdam is uitgevoerd. Doel van het onderzoek is om concrete aanbevelingen te doen waarmee we interculturele verhoudingen binnen het onderwijs kunnen bevorderen en radicalisering tegen kunnen gaan. Dit onderzoek moet scholen handvatten bieden om in de dagelijkse praktijk positief in te spelen op interculturele verhoudingen. Hierover vindt afstemming plaats met het ministerie van Justitie/V&I die het WODC opdracht heeft gegeven onderzoek te doen naar de interetnische contacten tussen scholieren in het voortgezet onderwijs.

Daarnaast starten we op advies van de Onderwijsraad een onderzoek naar de specifieke rol die onderwijs kan spelen bij integratie van burgers en welke initiatieven of onderwijskundige benaderingen daaraan bijdragen.

Imamopleidingen

De motie van het kamerlid Sterk c.s. (20 200 VI; motie 155; 2004) verzocht de regering om snel een Nederlandse imamopleiding op te zetten, omdat in Nederland opgeleide imams noodzakelijk zijn voor de integratie van de moslimgemeenschap .

Naar aanleiding van deze motie heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op 17 januari 2005 de universiteiten opgeroepen met plannen te komen voor wetenschappelijke islamopleidingen en opleidingen tot 'Geestelijk Verzorger Islam'. Beide opleidingen zouden op termijn kunnen dienen als basis voor een ambtsopleiding voor imam. Mede op basis van het advies van deskundigen uit het veld heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op 1 februari 2005 besloten het plan van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) subsidie toe te kennen voor de periode 2005-2010. De Vrije Universiteit is september 2005 met de masteropleiding "islamitisch geestelijk verzorger" gestart en heeft tegelijkertijd zelf het initiatief genomen voor de start van een op deze master aansluitende bacheloropleiding.

Daarnaast heeft de Universiteit Leiden bij een tweede subsidieronde een plan ingediend voor een bachelor en een master "islamitische theologie". De inhoud en opzet sluiten aan bij wat er in islamitische landen gebeurt en kan daarom een goede basis vormen voor een imamopleiding. De Universiteit Leiden krijgt dan ook subsidie voor de periode 2006-2010.

Op 29 april 2005 is de "Beleidsregel projectsubsidie ontwikkeling imamopleidingen" gepubliceerd. Daarvoor werken het ministerie van OCW en het ministerie van Justitie/V&I inhoudelijk en financieel samen. Met de subsidieregeling werden organisaties uitgenodigd om voorstellen in te dienen voor de ontwikkeling van een curriculum voor een imamopleiding en een beroepsprofiel voor imams. Belangrijke voorwaarde was de samenwerking tussen een erkende onderwijsinstelling en (een) islamitische koepelorganisatie(s). Hogeschool INHOLLAND en vijf islamitische koepelorganisaties zijn inmiddels ver gevorderd met het ontwikkelen van een gezamenlijk curriculum voor een Bachelor-imamopleiding. De opleiding start in september 2006

bij INHOLLAND.

Mozaïek

Met het Mozaïekprogramma investeren wij in allochtoon talent. Het programma is tot en met 2006 gefinancierd met een budget van 2 miljoen euro per jaar van OCW en 2 miljoen euro per jaar van NWO (2003 t/m 2006 4 miljoen). De eerste kandidaten (uit ronde 2003) komen waarschijnlijk in 2008 op de arbeidsmarkt. Wij willen een doorstart geven aan het Mozaïekprogramma door dit nog ten minste drie jaar te verlengen. Binnen de verlenging wordt intensief gemonitord of de kandidaten die in 2008 op de arbeidsmarkt terechtkomen en of het programma ook in die zin (goed voorbereid op een baan) succesvol is geweest. Op basis van de resultaten besluiten we of en in welke vorm het programma wordt voortgezet na 2009. De inzet zou dan kunnen zijn: het verbeteren van de stap naar promotie.

Instituten in het buitenland

We treffen voorbereidingen om een aantal instituten op te richten in het gebied rond de Middellandse Zee: Marokko, Turkije en Syrië. Deze instituten moeten de wederzijdse uitwisseling mogelijk maken van studenten en onderzoekers uit Nederland en het gastland. De taakstelling van de instituten is drieledig:

- Ze leveren een bijdrage aan de internationale (vakinhoudelijke) kennisuitwisseling – voor studenten en onderzoekers.
- Ze vervullen een rol bij het werven van buitenlands talent.
- Ze leveren een bijdrage aan actuele (maatschappelijke) vraagstukken.

De activiteiten van de instituten vergroten het inzicht in verschillende culturen en bevorderen via de uitwisseling, het onderwijs, het onderzoek en de ervaringen het wederzijdse begrip tussen verschillende culturen.

3.2 Bestuur, organisatie en netwerken

Rolmodellen en bruggenbouwers

Succesvolle allochtone studenten en mensen van allochtone afkomst die een goede plaats hebben verworven in de samenleving, kunnen als rolmodel fungeren voor allochtone leerlingen. Daarmee verbeteren ze ook de beeldvorming over allochtone leerlingen bij autochtone leerlingen. Wij stimuleren het inzetten van rolmodellen en bruggenbouwers binnen het primaire en voortgezet onderwijs. Om dat te realiseren, willen we een programma 'Rolmodellen en Bruggenbouwers' laten ontwikkelen. Voor het hoger onderwijs zijn de eerste stappen hiertoe inmiddels in gang gezet via ECHO¹³.

Project ongekend talent

Het project "Ongekend Talent" maakt in de drie domeinen van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap rolmodellen, bruggenbouwers, talenten en initiatieven zichtbaar. Het project zet deze in voor activiteiten in het land, op scholen, in de media en op universiteiten. Daardoor kunnen talentvolle

¹³ In 1994 namen het Ministerie van OCenW, de HBO-raad en de VSNU het initiatief tot de oprichting van de stichting 'Expertisecentrum Allochtonen Hoger Onderwijs' (ECHO). ECHO werd opgezet als een kennis-, advies- en innovatiecentrum met als doel de deelname van allochtonen aan het hoger onderwijs te vergroten

(jonge) mensen fungeren als inspirerende voorbeelden. Het doel is niet alleen om de talenten in ruime zin zichtbaar te maken, maar ook om deze een stap verder te brengen in het ontplooiën en ontwikkelen van hun eigen kwaliteiten, door ze bekend te maken met verschillende maatschappelijke organisaties, projecten, het bedrijfsleven.

Het project haakt zoveel mogelijk aan bij lopende acties, projecten, activiteiten en netwerken van andere instellingen op dit gebied zoals het ambassadeursnetwerk van ECHO (die actief is op het gebied van het hoger- en wetenschappelijk onderwijs), Atana, Van Talent naar Beroep, de &-campagne en Mozaïek. Het doel is om tussen 1 januari 2007 en 1 maart 2007 circa 50 talenten op te sporen en verder te helpen.

Personeelsbeleid onderwijs

De bindingskracht van het onderwijs kan worden versterkt als ook het personeelsbestand een afspiegeling van de samenleving vormt. Leraren met een 'dubbele' culturele achtergrond kunnen een brugfunctie vervullen tussen school en allochtone leerlingen en zijn daarom onmisbaar in het integratieproces. In november 2005 is daarom voor twee jaar het project 'Interculturele Professionalisering van toekomstig onderwijspersoneel' gesubsidieerd. Dit project ondersteunt tien goede praktijkvoorbeelden waarin het sociale klimaat in het onderwijs wordt verbeterd door de interculturele professionalisering van onderwijspersoneel.

Uit evaluatie van het project Full Color 1, dat zich richtte op een hogere instroom van allochtone studenten op lerarenopleidingen, bleek dat uitval tijdens de studie en problemen tijdens de stages grote knelpunten zijn. Daarom is het project gecontinueerd in Full Color 2. Dit vervolgproject richt zich op een goed leer-/werkklimaat voor de student én de school. In het project worden praktijkbegeleiders getraind in het begeleiden van allochtone stagiaires. Leraren worden klaargestoomd om in multiculturele teams te werken. SBO heeft najaar 2005 van OCW de opdracht gekregen om dit project uit te voeren.